qui iuerunt ad phariſeos fuerunt ex illis multis qui crediderant proponentes conciliari Chriſto hoſtiliter ſe habentes ad eum.
Vel alii a credentibus irritare volentes inuidum phariſæorum zelum in ipſum, & videtur mihi hoc magis euangeliſtam exprimere velle, multos enim dixit qui ꝓ hoc ꝙ viderũt, crediderunt, veluti paucis exiſtentibus aliis, de quibus ſubdit: {Quidam autem &c. AVG. lib. 83. quæſt. Quamq; autem ſecundum euangeliſtæ hiſtoriam reſuſcitatum lazarum plena fide teneamus, tamẽ in allegoria aliquid ſignificare non dubito, neq; cum res factæ allegorizantur geſtæ rei fidem amittunt. AVGVST. ſuper Ioan. Omnis quidem qui peccat moritur, ſed Deus magna miſericordia animas ſuſcitat, ne moriantur in æternũ. Intelligimus ergo tres mortuos quos in corporibus ſuſcitauit aliquid ſignificare de reſurrectionibus animarum. GREG. 4. Mora. Puellam enim in domo, adoleſcentẽ extra portam, in ſepulcro autẽ Lazarum ſuſcitat. Adhuc quippe in domo mortuus iacet, qui iacet in peccato. Iam quaſi extra portã ducitur, cuius iniquitas vſque ad inuerecundiã publicę perpetrationis operatur. AVGV. Vel intus eſt mors, quia cogitatum malum nondum proceſſit in factum. Si autem ipſum malum feciſti, quaſi mortuum extra portam exteliſti. GRE. 4. Mora. Sepulturæ vero aggere præmitur, qui in perpetratione nequitiæ etiam vſu conſuetudinis præſſus grauatur, ſed hos plerumq; diuina gratia reſpectus ſui lumine illuſtrat. AVGVST. lib. 83. quæſt. Vel accipiamus Lazarum in monumento animam terrenis peccatis obrutam. AVGVST. ſuper Ioan. Et tamen Lazarum dominus amabat. ſi enim peccatores non amaret, de cælo ad terras non deſcenderet. Bene autem de illo qui peccare conſueuerat dicitur: Fœtet, incipit enim habere peſſimam famã tamquam odorem teterrimum. AVG. lib. 83. quæſt. Recte etiam dicit: Quatriduanus eſt, vtrimum enim elementorum terra eſt, ſignificat enim puteum terrenorum peccatorum, ideſt cupiditatũ carnalium. AVGVST. ſuper Ioan. Fremuit autem dominus, lacrymauit, voce magna clamauit, quia difficile ſurgit quem moles conſuetudinis præmit. Turbat ſemetipſum Chriſtus, vt tibi ſignificet quomodo tu turbari debeas, cum tanta mole peccati grauaris & præmeris. Fides enim hominis ſibi diſplicentis fremere debet in accuſatione malorum operum, vt violentiæ pœnitentis cedat conſuetudo peccandi. Quando dicis illud feci, & pepercit mihi Deus, euangelium audiui & contempſi. Quid facio? Iam fremit Chriſtus, quia fides fremit, in voce frementis apparet ſpes reſurgentis. GREG. 22. Mor. Dicitur autem Lazaro: Veni foras, vt ab excuſatione & occultatione peccati ad accuſationẽ ſuã ore proprio exire prouocetur, vt qui intra conſcientiã ſuã abſcõſus iacet per nequitiam, a ſemetipſo foras exeat per confeſſionem. AVG. lib. 83. q. ꝙ autem Lazarus exiit de monumento, animã ſignificat recedentem a carnalibus vitiis, ꝙ vero inſtitis obuolutus, hoc eſt ꝙ etiam a carnalibus recedentes & mente ſeruientes legi Dei, adhuc tamen in corpore conſtituti, alieni a moleſtiis carnis eſſe non poſſumus: ꝙ autẽ dicit: {Soluite eũ & ſinite abire, }hoc eſt ꝙ poſt hanc vitam auferuntur omnia velamina, vt facie ad faciem videmus. AVG. ſup Ioan. Vel aliter: Quando contemnis, mortuus iaces, quando confiteris, procedis. Quid eſt enim procedere, niſi ab occultis velut exeundo manifeſtari? Sed vt confiteaſris Deus facit, magna voce clamando, ideſt, magna gratia vocando. Mortuus autem procedens adhuc ligatus eſt, confitens adhuc reus: vt autem ſoluerentur peccata eius miniſtris hoc dixit: Soluite eum & ſinite abire quod eſt. Quæ ſoluueritis ſuper terram, erunt ſoluta & in cælis. ALCVI. Chriſtus ergo ſuſcitat, quia interius per ſeipſum viuificat. Soluũt diſcipuli, quia per miniſterium ſacerdotũ abſoluuntur viuificati. BEDA. Per eos autem qui phariſæis annunciauerunt, ſignificãtur nonnulli qui videntes bona ſeruorum Dei opera odijs inſequuntur, & infamare conantur.

h ¶ THEO. Decebat admirari ac extollere eum qui talia perageret miracula, ipſi vero potius conſiliantur illum occidere. vnde dicit. {Collegerunt ergo pont. & pha. conſiliũ aduerſus Ieſum, & dicebant: Quid facimus? AVG. Nec tamen dicebant. Credemus. Plus. n. perditi homines cogitabant quo nocerent & perderent q̃ quo ſibi conſulerent ne perirent, & tñ timebant & quaſi conſulebant: Dicebãt enim: Quid facimus? qa hic hõ multa ſigna facit. CHRY. Hominem eum adhuc vocant, qui tantã ſuſceperunt ei⁹ deitatis demonſtrationẽ. ORIG. Eſt aũt per ea quæ dicunt, ab ipſis cõſiderare eorũ inſipientiã & cæcitatẽ. Inſipientiã quippe quia teſtificabantur illum & multa peregiſſe miracula, & tamen æſtimabant ſe poſſe aduerſus eum æmulari, velut nõ poſſe pro ſe aduerſus eorũ æmulationes. Cæcitatis aũt hoc ipsũ erat: ad facientẽ. n. tot miracula pertinebat vt ſe ab eorũ inſidiis exiret, niſi forte crederẽt ꝙ ſigna fecit & putabant ea nõ fieri diuina virtute. Hic quidẽ igitur deliberabãt nõ dimittere ipſum, opinantes ſe per hoc eſſe impedimẽto volentibus credere in eum, & Romanis ne eis auferent terram & gentem. vnde ſequitur. {Si dimittimus eum ſic, oẽs credent in eum, & veni. Roma. & tol. locum noſtrum & gentem. CHRY. Hoc dicentes, populum volunt concutere vt periclitandum ex ſuſpitione tyrannidis. q. d. Si Romani viderint eum turbas ducentem, ſuſpicabuntur nos in tyrannidem velle conſurgere, & deſtruent noſtram ciuitatem, ſed fictio erat quę dicebãtur. Quid enim demonſtrabat talẽ? armigeros circumferebat & æquitaturas trahebat? Nonne deſerta perſequebatur? Sed vt non putẽtur ob paſſionem ſuam hoc dicere, totam ciuitatem periclitari dicunt. AVG. Vel timuerunt, ne ſi omnes in Chriſtum crederẽt, nemo remaneret qui aduerſus Romanos ciuitatem Dei templũque defenderent, quoniam contra ipſum templum & contra ſuas paternas leges doctrinam Chriſti eſſe ſentiebant, temporalia ergo perdere timuerunt, & vitam æternam non cogitauerunt. nam & Romani poſt domini paſſionem & glorificationem tulerunt eis & locum & gentẽ, expugnando & transferendo. ORIG. Sed & ſecundum anagogem, locũ eorum qui ex circunciſione ſunt gentes occupauerunt, quia per eorum caſum ſalus gentibus euenit. loco. n. gentium Romani ponunt, ex regnantibus qui regno ſuberant nuncupatis. Gens etiam ab eis ſublata eſt, quia qui fuit populus Dei, factus eſt non populus. CHRY. Cum aũt illi hæſitabant, & in ordine conſilii proponebant dicentes, qd facimus. vnus inuere cũde & cũ crudelitate clamauit. vnde ſequitur. {Vnus aũt ex ipſis Caiphas no. cum eſſet ponti. anni illius. AVG. Mouere poteſt quõ dicatur potifex anni illius, cum dominus conſtituerit vnum ſummum ſacerdotem, cui mortuo unus ſuccederet. Sed intelligendum eſt per ambitiones & contentiones inter Iudæos poſtea conſtitutum eſſe plures fore põtifices, qui per annos ſingulos vicibus miniſtrarent, & forte etiam in vnum annum plures adminiſtrabant, quibus alio anno alii ſuccedebant. ALCVI. Nam de hoc Caipha Ioſephus refert ꝙ precio ſibi ſacerdotium vnius anni redemerit. ORIG. Increpatur autem Caiphę prauitas in hoc quod dicitur: Pontifex anni illius, quo, ſ. noſter ſaluator exercuit miniſterium paſſionis, & tamen cum eſſet pontifex anni illius dixit eis: {Vos neſcitis quicq̃, neq; cogitatis: quia expe. vo. vt vnus moriatur homo pro popu. & non tota gens pereat. q. d. Vos ſedetis, & adhuc ſegnius rem attenditis, ſed attendatis vnius hominis ſalutem pro communi Republica oportere cõtemnere. THEO. Hoc autem ipſe quidem praua dixit intentione, tamẽ ſpirituſſancti gratia ore eius vſa eſt ad futuri prę ſagium. vnde ſubditur. {Hoc autem a ſemetipſo non dixit, ſed cum eſſet pon. anni illius prophetauit, quia Ieſus moriturus erat pro gente. ORIG. Non quicumq; prophetizat, propheta eſt, ſicut non quicumq; ius proſequitur, iuſtus eſt, ſicut qui facit aliquod opus pp humanam gloriã. Caiphas ergo prophetauit quidem, nec tñ erat propheta, ſicut & Balaam. Audebit aũt quis dicere ꝙ non per ſpirituſſanctũ Caiphas prophetauerit, quia etiam ſpiritus maligni eſt atteſtari Ieſu & prophetare pro eo, iuxta illud quod dicitur. {Nouimus te ꝙ ſis ſanctus Dei, nam eius intentionis eſt non fideles auditores efficere, ſed incitare in prætorio conſidentes aduerſus Ieſum, vt eũ perimerent, deinde quod dicit: Expedit vobis, quod pars eius prophetię fuit, dicit verum vel mentitur. Nam ſi verum dicit, ſalua tur hi qui in prætorio aduerſus Ieſum nituntur mortuo Ieſu pro populo & pertingunt ad id qđ expedit. Quod ſi incõueniens eſt, manifeſtũ eſt ꝙ nõ fuit ſpirituſſanctus qui dedit hæc proferri, quia ſpirituſſanctus non mentitur. Si aũt quis velit verediçum & in hoc eſſe Caipham, concederetur illi ꝙ gratia Dei pro omnibus guſtet mortem, & ꝙ eſt ſaluator omnium hominum, maxime fidelium fatebitur etiam cũcta quæ ſunt in hoc loco prophetiam eſſe veridicam, incipiendo ab illo: Vos nihil ſcitis. Nihil enim nouerant qui Ieſum ignorabant eſſe veritatem, ſapientiã, iuſtitiam, & pacem. Et quòd ipſis quoque erat expediẽs, vt hic vnus inquantum eſt homo moriatur pro populo. non enim inquantum eſt imago inuiſibilis Dei eſt ſuſceptibilis mortis. Pro populo autem obiit, velut potens totius orbis, culpam in ſeipſum retorquens diſſipare, ac delere. Ex hoc vero quod dicitur. {Hoc autem a ſemetipſo non dixit, do

Quæſt. 65.

Tract. 49.

Cap. 29.

Tract. 49.

Cap. 29.

Quæſt. 65.

Tract. 49.

Quæſt. 65.

Tract. 49.

Cap. 13.

Quæſt. 65.

Tract. 49.

Tract. 49.

Tract. 49.

Hom. 64.

Hom. 64.

Tract. 49

Tomo 28.

Hom. 64.

Tomo 28.

Tomo 28.

Hom. 64.

Tomo 28.

Tract. 49.

cemur ꝙ aliqua nos homines per nos dicimus, nulla inducente virtute ad proferẽdum, quædam vero ſuadente nobis quadam virtute, & ſi non integre exprimamus, & ſic inconſequenter diſponamur ad ea infectantes ea quæ diſcimus, ſed non intentionem dictorum, velut Caiphas ex ſe nihil protulit, nec dixit intẽtionem, quia prophetiam dicti nõ accipiebat. Sed etiam apud Paulum quidã legisperiti ſunt non intelligentes, nec ea quæ proferuntur. AVGVST. Hic docemur etiam homines malos prophetiæ ſpiritu futura prædicere, quod tamen euangeliſta diuino attribuit ſacramento, quia pontifex fuit, ideſt, ſummus ſacerdos. CHRYSOST. Vide autem quanta ſpirituſſancti virtus eſt, a mente enim mala valuit verba proferre prophetiæ. Vide etiam quanta eſt pontificalis virtus poteſtatis, põtifex enim eſtectus, & ſi indignus exiſtens, tantum propheravit neſciens quid diceret, ore enim ſolum vſa eſt gratia, contaminatum autem cor non tetigit. AVGVST. Caiphas igitur de ſola gente Iudæorum prophetauit, in qua erant oues, de quibus ait ipſe dominus. Non ſum miſſus niſi ad oues quæ perierunt domus Iſrael, ſed noluerat euangeliſta alias eſſe oues, quæ non erant de hoc ouili, quas oportebat adduci, & ideo addidit. {Et non tantum pro gente, ſed vt filios Dei qui erant diſperſi congregaret in vnum. Hæc autem ſecundum prædeſtinationem dicta ſunt, nam neq; oues eius, neque filii Dei adhuc erant. GREGORIVS. 6. Mor. Perſecutores igitur peregerunt hoc quod pernicioſe moliti ſunt, intulerunt mortem, vt ab eo abſciderent fidelium deuotionem, ſed fides inde creuit. vnde ſe hanc extinguere inſidelium crudelitas credidit. Non enim ad pietatis ſuæ obſequium redegit, quod contra illum humana crudelitas extorſit. ORIGE. Concitati autem ad iram ex uerbis Caiphæ, taxauerunt vt occiderent dominum. vnde ſequitur. {Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum. } Et quidem ſi non ſpiritu ſancto Caipha prophetauerat, alius ſpiritus fuit qui valuit & per impium loqui, & ſibi compares aduerſum Chriſtum incitare. Qui autem vult reſpondere pro ſpiritu ſancto, dicet quòd ſicut ſacrarum intentionem ſcripturarum ad vtilitatem prolatam, aliqui praue ſuſcipiũt ad conſtituendam enormem diſciplinam, ſic æditam pro ſaluatore prophetiam veridicam, non debito modo percipientes conſiliati ſunt vt interficerent Chriſtum. CHRY. Quærebant quidem prius & eum interficere, nunc & ſententiã firmauerunt. i ¶ ORIGE. Cum concilium congregauerunt pontifices & phariſæi vt occiderent Ieſum, ipſe cautius ſe obſeruans, non vltra cum fiducia conuerſabatur cum Iudæis, ſed neque ad aliam ciuitatem abiit populatam, ſed ad quandam remotam. vnde dicitur. {Ieſus ergo iam nõ in palam ambulabat apud Iudæos, ſed abiit in regionem iuxta deſertũ in ciuitatẽ quę dicitur Effrem. AVG. Non quia potentia eius defecerat, in qua ſi vellet palam cum Iudæis conuerſaretur, & nihil ei faceret, ſed exemplum diſcipulis demonſtrauit, quo apparent non eſſe peccatum, ſi fideles eius oculis perſequentium ſe ſubtraherent, & furorem ſceleratorum latendo potius euitarent, q̃ ſe oſtendendo magis accenderẽt. ORIGE. Honeſtum namque eſt imminente agone confitenti Ieſum non euitare confeſſionem, nec recuſare ſubire mortem gratia veritatis, nec minus honeſtum eſt non tradere occaſionem tãtæ tentationi, non ſolum propter incertitudinem euentus proprii, ſed ne nos occaſionem præſtemus, vt alii magis impii, ac noxii fiant, nam ſiquis factus erga quemq̃ materia criminis luet pœnas, quomodo perſecutorem non declinans, non etiam & perſequentius delicto dabit reſponſum. Non ſolum aũt dominus illuc iuit, ſimo vt nullam daret cauſam perquirentibus eum, diſcipulos etiam ſecum duxit. vnde ſequitur. {Et ibi morabatur cum diſcipulis ſuis. CHRY. Qualiter putas turbatos diſcipulos humane videntes eum ſaluatum? Ipſi autem quando omnes lętabantur, &

Hom. 66.

Tract. 49.

Hom. 64.

Tract. 49.

Cap. 13.

Hom. 64.

Tomo 28.

Hom. 64.

Hoc aũt a ſemetipſo non dixit, ſed cum eſſet põtifex anni illius prophetauit, quia Ieſus moritu rus erat pro gente. Et non tantũ pro gente, ſed vt filios Dei qui erãt diſperſi cõgregaret in vnũ. Ab illo ergo die cogitauerunt vt interficerent eum.
i Ieſus ergo iam non in palam ambulabat apud Iudæos, ſed abiit in regionem iuxta deſertũ in ciuitatẽ quę dicitur Effrem, & ibi morabatur cũ diſcipulis ſuis. Proximum autem erat paſcha Iudæorum, & aſcenderunt multi Hieroſolymã de regione

B

C

D

E

feſta celebrabant, tunc occultantur, & in periculis ſunt, ſed tamen permanebat cum eo ſecundum illud: Vos eſtis qui permanſiſtis mecum in tentationibus meis. ORIG. Quomodo ad anagogiam vero dicatur, ꝙ Ieſus dudum cum fiducia ambulabat inter Iudæos, cum verbum diuinum per prophetas in ipſis cõuerſabat, ſed abiit illuc, nec eſt verbum Dei inter Iudæos. Acceſſit autem ad villã quę eſt prope deſertum, de qua dicitur. Multi filii deſertæ magis q̃ cõiugatæ. Villa autem dicitur Effrem, quę interpretatur fertilitas. Fuit autem Effraim frater Manaſſe ſenioris populi obliuioni traditi, poſt populũ enim obliuioni datum præ termiſſum prodiit ex gentibus abundantia. Diſcedens ergo a Iudæis dominus, venit in terrã totius orbis prope deſertam eccleſiam, quæ dicitur ciuitas ſecunda, & ibi moratur cum diſcipulis vſque nunc. AVG. Ille autem qui de cælo venerat pati, propinquare voluit loco paſſionis, quia imminebat hora paſſionis. vnde ſequitur. {Proximum aũt erat paſcha Iudæorum. }Habebãt Iudæi paſcha in vmbra, nos in luce, ſanguine occiſi pecoris Iudæorum poſtes ſignati ſunt, ſanguine Chriſti frontes noſtræ ſignantur. Illum diem feſtum Iudęi cruentum haberi domini ſanguine voluerunt, illo die feſto occiſus eſt agnus, qui eundem diem feſtum ſuo ſanguine conſecrauit. Mandatum aũtẽ erat in lege Iudæis, vt die feſto quo paſcha erat, omnes undique conuenirent, & illius diei celebratione ſanctificarentur. vnde ſequitur. {Et aſcenderunt multi Hieroſo. de regione ante paſcha vt ſanctifica. ſeipſos. THEO. Aſcenderunt autem ante paſca vt purgarentur, quoniam quicumque peccauerant inuiti, vel ſpontanei paſca non celebrabant niſi prius expiarentur, vt moris erat balneationibus & ieiunijs ac raſura, quinetiã quaſdam deputatas oblationes offerendo. Hi ergo expiationem celebrantes, inſidiantur domino. vnde ſequitur. {Quærebant ergo Ieſum & colloquebantur ad inuicem in templo ſtantes, quid putatis, quia non venit ad diem feſtum? CHRY. Inſidiabantur ei; & tempus feſti tempus faciebãt occiſionis. ORIG. Et propter hoc non dixit. Paſcha domini, ſed Iudæorum. nam ſaluator in illo patiebatur inſidias. ALCVI. Illi ergo quærebant Ieſum non bene, nos autem quęrimus eum ſtãtes in templo Dei, mutuo nos conſolando & exorando, vt veniat ad idem feſtum noſtrũ, & ſuæ præſentia nos ſanctificet. THE. Sed ſi talia ſolum vulgus pageret, videret vtiq; paſſio ex imperitia progredi. Sed ẽt phariſæi prę cipiunt vt capiatur. vnde ſequit. {Dederant aũt pont. & pha. mandatum, vt ſi quis cogno. vbi ſit, indicet, vt apprehen. eum. ORIG. Et attende ꝙ ignorabant vbi eſt, oſtẽſum eſt enim eum diſceſſiſſe. Dices etiam quoniam inſidiantes Ieſus ignorabãt vbi ſit, propter quod dederunt alia q̃ diuina mandata, docente diſciplinas & mandata hominum. AVGVST. Nos autem indicemus modo Iudæis vbi ſit, vtinam velint audire & apprehendere.

Tomo 28.

Hom. 64.

Tract. 50.

CAPVT XII.

LCVI. Appropinquante tpe in quo dñs pati diſpoſuit. appropinquauit ipſe loco in quo eiuſdem paſſionis diſpenſationem perficere voluit. vnde dr: {Ie. ergo ante ſex dies paſche venit in Bethaniam. } Primo venit in Bethaniam deinde Hieroſolymam} In Hieroſolymã quidem vt ibi pateretur, in Bethaniam vero vt reſuſcitatio Laz. ri mortę omnium artius imprimeret. vnde ſubditur. {Vbi fue. Laza. mor. quẽ ſuſc. Ieſus. THE. Decima aũt die menſis agnũ Iudæi capiunt imolandũ in feſto Paſchæ, extunc. n. feſtiuitatis prælibãt ſollemnia, quapropter in die quæ eſt nona menſis & pcedit ſextũ diẽ ante paſca, epulantur ſplendide, & exordiũ feſti hanc diẽ cõſtituunt, quo ſit vt Ieſus quoq; pergens Bethaniã conuiuareſ. unde ſequit. {Fece. autẽ ei cę. & ibi Mar. miniſtrabat. }Per hoc aũt quod dixit, ꝙ Martha miniſtrabat, inſinuat ꝙ in illius domo erat conuiuium. Sed attende mulieris fidelitatẽ, non. n. famulabus imponit miniſterium, ſed ipſamet ſuſcepit, innuere aũt volens euangeliſta veręꝫ reſurrectionis Lazari ſignum ſubdit. { Laza. vero unus erat ex diſcum. cum eo. AVGVS. Viuebat, loquebatur, epulabatur, Veritas oſtendebatur, infidelitas Iudęorum confundebatur. CHRY. Maria autem non faciebat communem famulatum,

Tract. 50.

Hom. 64.